

De risico's van geheimen

Terwijl regeringsleiders in Den Haag bijeenkwamen op de Nuclear Safety Summit, organiseerde Urenco op 24 maart in de Beurs van Berlage in Amsterdam de Nuclear Industry Summit. Onder de deelnemers waren vertegenwoordigers van de nucleaire industrie, van veiligheidsorganisaties als het International Atomic Energy Agency, maar ook van universiteiten en onderzoeksinstituten als het Nuclear Threat Initiative [1]. Ook de pers was uitgenodigd, maar kreeg geen gelegenheid om deelnemers te ontmoeten of vragen te stellen aan de sprekers tijdens de conferentie.

De nucleaire industrie in Nederland zelf is klein, maar niet onbelangrijk. Naast de kerncentrale en opslag van nucleair afval bij COVRA in Borssele zijn er twee onderzoeksreactoren, in Delft en Petten. Deze laatste reactor van NRG produceert 30% van de wereldbehoefte aan alle molybdeen-99 voor medicinaal gebruik en is de enige plaats in ons land waar nog gewerkt wordt met het voor proliferatie gevoelige hoogverrijkt uranium. Urenco is een belangrijke internationale leverancier van laagverrijkt uranium. Daarnaast is er nog de bouwer van ultracentrifuges, Enrichment Technology Company uit Almelo, die echter niet werkt met radioactieve stoffen. Vertegenwoordigers van Urenco, Borssele en het Reactor Instituut Delft speelden een rol in de drie werkgroepen die ter voorbereiding van de NIS aanbevelingen hebben opgesteld voor de verbetering van de beveiliging van nucleaire installaties.

Waas van geheimhouding

Roger Howsley, directeur van het World Institute for Nuclear Security (WINS), dat tot doel heeft *best practices* op het gebied van nucleaire beveiliging uit te wisselen, gaf tijdens de NIS een interessante lezing. Volgens hem bestaan er wel goede professionele programma's voor de veiligheid van nucleaire installaties, maar er is weinig op het gebied van beveiliging. Een enquête georganiseerd door WINS laat zien dat daaraan nog wel het een en ander verbeterd kan worden. Bijvoor-

Demonstranten tegen kernwapens bij de Beurs van Berlage. Zowel op de NSS als de NIS was 85% van al het hoogverrijkt uranium geen onderwerp van discussie, namelijk dat wat – met name in de Verenigde Staten en Rusland – in militair bezit is. Foto: Claud Biemans.

beeld: slechts 22% van de managers binnen de nucleaire industrie respecteert het werk van beveiligers en werknemers van nucleaire bedrijven voelen zich regelmatig geïntimideerd door de beveiliging. De beveiliging in de nucleaire industrie is volgens Howsley omgeven met een waas van geheimhouding, die al te vaak gebruikt wordt om incompetentie en een gebrek aan interesse te verhullen [2].

Ook Ken Ellis, directeur van de World Association of Nuclear Operators (WANO) riep op tot meer uitwisseling van informatie en ervaringen van operators, en peer-review op het gebied van beveiliging. Vaak is dat lastig door nationale wetten of regels van een bedrijf, maar de behoefte eraan noemt hij zeer urgent. Directies van nucleaire bedrijven zien de beveiliging volgens hem maar zelden als een essentieel onderdeel van het bedrijf.

Aanbevelingen

De drie werkgroepen onderzochten wat de industrie zelf kan doen om de veiligheid in de sector te garanderen [3]. Werkgroep 3 hield zich bezig met het tegengaan van verspreiding van hoogverrijkt uranium. Uit het rapport

van werkgroep 3 blijkt dat het nog niet zo eenvoudig is om bij de productie van medische isotopen over te schakelen op laagverrijkt uranium of andere productiemethoden, onder andere omdat in de huidige prijs van Mo-99 nooit de kosten voor het bouwen van de kerncentrale zijn doorberekend. Daarom zal de prijs veel hoger worden als daarin bijvoorbeeld de kosten van de nieuw te bouwen Pallas-reactor in Petten worden meegenomen. Daarnaast zijn er verschillende technische problemen. Hoewel NRG achterloopt op het voorgenomen schema voor omschakeling naar laagverrijkt uranium, blijft de reactor in gebruik. De belangen van patiënten wegen het zwaarst. Claud Biemans

Referenties

- 1 De Nuclear Materials Security Index van deze organisatie op www.nti.org geeft een uitgebreid overzicht van hoe het gesteld is met de veiligheid van radioactieve materialen.
- 2 Howsley gaf vrijwel dezelfde lezing drie dagen eerder tijdens de Nuclear Knowledge Summit. Deze is te zien op www.knowledgesummit.org, video archief vrijdag 21 maart, panel 3, vanaf 50 minuten.
- 3 De aanbevelingen staan op www.nis2014.org.